

Asia C-60/20**Ennakkoratkaisupyyntö****Jättämispäivä:**

5.2.2020

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin: Administratīvā apgabaltiesa (maakunnallinen hallintotuomioistuin)
(Latvia)**Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:**

30.1.2020

Kantaja:

VAS ”Latvijas Dzelzeļš”

Vastaaja:

Valsts dzelzceļa administrācija (Kansallinen rautatiehallinto)

**ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA (maakunnallinen
hallintotuomioistuin)**

[– –]

VÄLIPÄÄTÖS

[– –]

30.1.2020

[– –] [tuomioistuimen kokoonpano]

[– –]

on tutkinut julkisessa istunnossa valituksen, jonka VAS ”Latvijas Dzelzeļš” on tehnyt Administratīvā rajona tiesan (alueellinen hallintotuomioistuin) 25.1.2019 antamasta tuomiosta hallinnollisessa riita-asiassa, joka oli pantu vireille kumoamiskanteella, jonka VAS ”Latvijas Dzelzeļš” oli nostanut Valsts dzelzceļa administrācijas (kansallinen rautatiehallinto; [jäljempänä hallinto]) [– –] 5.12.2017 tekemästä päätöksestä,

toteaa seuraavaa

Taustalla olevat tosiseikat

[1] Kantaja VAS ”Latvijas Dzelzceļš” on vuokrannut vuodesta 2002 lähtien omistamaansa Ventspilsin veturivarikkorakennusta [–] (jäljempänä Ventspilsin varikkorakennus) kolmannelle osapuolelle eli AS ”Baltijas Ekspresis” -nimiselle yhtiölle.

Kantaja uudisti 20.6.2016 AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiön kanssa tekemänsä muuta kuin asuinkiinteistöä koskevan vuokrasopimuksen (jäljempänä vuokrasopimus), joka koski Ventspilsin varikkorakennuksen ja siihen kuuluvien maa-alueiden muodostaman muun kuin asuinkiinteistön vuokrausta.

Kantaja, joka on julkisen rautatieinfrastruktuurin hallinnoija, tarvitsi vuonna 2017 rakennelmat omaan käyttöönsä (liikkuvan kaluston varastointi infrastruktuurin ylläpitoa varten). Kantaja ilmoitti näin ollen 5.9.2017 päivätyllä kirjeellä [–] AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiölle vuokrasopimuksen irtisanomisesta.

AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiö teki 18.9.2017 hallinnolle oikaisuvaatimuksen, joka koski toimivallan ylittämistä ja syrjintää. Oikaisuvaatimuksen mukaan kantaja oli harkintavaltaa käyttäessään syrjinyt AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiötä liikenteenharjoittajana ja toimijana konkreettisesti estämällä tehokkaan ja järkipärisen toiminnan ja palvelun käyttöoikeuden. AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiö on toiminut rautateiden tavaraliikenteen markkinoilla 20 vuoden ajan. AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiö esittää käyttävänsä Ventspilsin varikkotiloja rautatielain (Dzelzceļa likums) 1 §:n 26 momentissa tarkoitettuna palvelupaikkana. AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiö harjoittaa vuokratiloissa omaa palvelutuotantoa eli vetureiden teknistä ylläpitoa, vetureiden termisen toimintakyvyn ylläpitoa varikkosivuraiteilla kahden ajovuoron välillä sekä pysyvien palvelujen järjestämistä teollisessa käytössä olevan hiekan ja veden osalta vetureiden valmistelua ja varustelua varten, ja näitä pidetään palveluina, joita palvelupaikan ylläpitäjän on tarjottava.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiön oikaisuvaatimuksessa vaadittiin hallintoa lopettamaan kantajan menettelytapa, joka saattaisi vaarantaa palvelupaikan toiminnan jatkuvuuden.

Hallinto tutki kyseisen oikaisuvaatimuksen ja määräsi 5.12.2017 tekemällään päätöksellä [–] (jäljempänä riidanalainen päätös) kantajan takaamaan Ventspilsin varikkorakennuksen käyttöoikeuden palvelupaikkana ja käyttöoikeuden sen tarjoamiin palveluihin, joista säädetään rautatielain 12.¹ §:n 2 momentin 5 ja 6 kohdassa (huoltotilojen ja muiden teknisten laitteiden, mukaan lukien liikkuvan rautatiekaluston puhdistus- ja pesulaitteet, käyttöoikeus).

[2] Tämä päätös perustuu tosiseikkoja koskevaan arviointiin, jonka mukaan Ventspilsin varikkorakennus soveltuu teknisesti vetureiden korjaukseen ja tekniseen ylläpitoon. Tätä seikkaa pidetään riittävänä syynä katsoa, että Ventspilsin varikkorakennus on palvelupaikka, koska rautatielain 1 §:n 26 momentissa määritellään palvelupaikalla tarkoitettavan maa-alueita,

rakennuksia ja laitteita, jotka on kokonaan tai osittain erityisesti järjestetty yhden tai useamman kyseisessä laissa tarkoitetun palvelun tarjoamiseen.

Toisaalta myös palvelupaikkojen ja rautatieliikenteeseen liittyvien palvelujen käyttöoikeudesta 22.11.2017 annetun Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/2177 (jäljempänä asetus 2017/2177) 3 artiklan 8 alakohdassa määriteltyä omaa palvelutuotantoa on pidettävä palvelujen tarjoamisena. Riidanalaisen päätöksen mukaan sillä ei ole merkitystä, että AS "Baltijas Ekspresis" harjoittaa vuokratuissa tiloissa toimintaa vain omiin tarpeisiinsa. Tämä seikka ei muuta sitä, että tiloissa harjoitetaan omaa palvelutuotantoa. Koska AS "Baltijas Ekspresis" harjoittaa omaa palvelutuotantoa Ventspilsin varikkorakennuksessa, palvelupaikan toiminnan keskeyttämistä on arvioitava niiden sääntöjen perusteella, joilla rajoitetaan palvelujen tarjoajan oikeutta sulkea palvelupaikka.

Rautatielain 12.²§:n 8 momentin nojalla palvelupaikkojen ja niissä tarjottavien palvelujen käyttöoikeus on taattava vähintään kahden vuoden ajan sen jälkeen kun paikkaa on lakattu käyttämästä. Palvelupaikka voidaan sulkea vasta sen jälkeen kun edellä mainittu kahden vuoden määräaika on päättynyt. Näin ollen kantajaa koskee velvoite taata Ventspilsin varikkorakennuksen käyttöoikeus palvelupaikkana ja velvoite taata kyseisissä tiloissa tarjottavien palvelujen käyttöoikeus.

- [3] Kantaja nosti Administratīvā rajona tiesassa kanteen, jossa se vaati riidanalaisen päätöksen kumoamista.

Kanteessa todettiin, että AS "Baltijas Ekspresis" ei ollut vuokrannut Ventspilsin varikkorakennuksen tiloja palvelupaikaksi. AS "Baltijas Ekspresis" ei ollut myöskään ollut rekisteröitynä palvelupaikan ylläpitäjäksi silloin kun vuokrasopimus tehtiin eikä silloin kun tämän sopimuksen tekeminen annettiin tiedoksi. Kanteessa väitettiin, että hallinto tulkitsi virheellisesti käsitteitä "palvelupaikka" ja "oma palvelutuotanto" ja sovelsi virheellisesti rautatielain 12.²§:n 7 ja 8 momenttia.

Kantaja väitti, että yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta 21.11.2012 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2012/34/EU tarkoitettu käsite "palvelupaikka" sisältää paikan, jossa tarjotaan palveluja eri rautatieyrityksille. Palvelupaikkana ei voida pitää mitä tahansa paikkaa, jossa harjoitetaan tiettyä liiketoimintaa.

Se väitti, että ei pitäisi katsoa, AS "Baltijas Ekspresis" -yhtiön harjoittama toiminta, jota hallinto piti omana palvelutuotantona, vahvistaisi sen, että kyseessä oli palvelujen tarjoaminen.

Asetuksen 2017/2177 3 artiklan 8 alakohdassa määritellään "oman palvelutuotannon" käsite. Tämän säännöksen mukaan sillä tarkoitetaan tilannetta, jossa rautatieyritys haluaa tuottaa itse rautatieliikenteeseen liittyvää palvelua toisen yrityksen tiloissa. Jos yritys sitä vastoin harjoittaa ylläpitotoimintaa

rautatieinfrastruktuurissa, joka on sen omistuksessa tai jota se hallinnoi, näiden toimintojen harjoittamista ei voida pitää omana palvelutuotantona. Koska hallinto on käyttänyt perusteettomasti käsitteitä palvelupaikka ja oma palvelutuotanto, tästä tehty päätelmä – tarve soveltaa säännöksiä, joilla rajoitetaan palvelupaikan sulkemista – on niin ikään perusteeton.

[Kantajan mielestä] hallinto tekee virheen katsoessaan, että sillä olisi toimivalta velvoittaa kantaja takaamaan palvelujen käyttöoikeus kyseisessä paikassa. Kantaja ei ole pitkään aikaan tarjonnut palveluja Ventspilsin varikkorakennuksessa, koska kiinteistö on vuokrattu AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiölle. Näin ollen hallinto ei voi määrätä kantajalle velvoitteita, jotka kuuluvat palvelupaikan ylläpitäjälle.

- [4] Administratīvā rajona tiesa hylkäsi kantajan kanteen 25.1.2019 antamallaan tuomiolla.

Tämä tuomioistuin totesi tuomiossaan, että kantajaa oli pidettävä palvelupaikan ylläpitäjänä, koska se oli vastuussa sen hallinnosta. Se katsoi niin ikään, että Ventspilsin varikkorakennus soveltui ylläpitopalvelujen tarjoamiseen. Kyseinen tuomioistuin teki näin ollen sen päätelmän, että hallinto oli soveltanut oikein rautatielain 12.²§:n 8 momenttia määrätessään kantajalle veloitteen taata palvelupaikan ja siinä tarjottavien palvelujen käyttöoikeus.

- [5] Kantaja valitti ensimmäisessä oikeusasteessa annetusta tuomiosta.

Kantaja väittää valituksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen virheen todetessaan, että kantaja oli palvelupaikan ylläpitäjä. Se väittää kyseisen tuomioistuimen erehtyneen todetessaan, että kiinteistön omistaja oli verkon ylläpitäjä. Näin ollen kyseinen tuomioistuin teki virheen myös päätellessään, että rautatielain 12.¹§:n 2 momentissa tarkoitettut velvoitteet koskivat kantajaa.

Se väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin menetteli virheellisesti todetessaan, että Ventspilsin varikkorakennusta oli pidettävä palvelupaikkana pelkästään siitä syystä, että siinä voitiin tarjota palveluja. Se katsoo, että merkityksellisenä on pidettävä sitä, että tiloja ei vuokrattu palvelupaikaksi ja että Ventspilsin varikkorakennusta ei ollut rekisteröity palvelupaikaksi verkkoselostuksessa.

Se lisää, että hallinto ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tekivät virheen siinäkin, kun ne totesivat, että AS ”Baltijas Ekspresis” harjoittaa omaa palvelutuotantoa vuokratussa tilassa.

Kantaja liitti valitukseen pyynnön ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä Euroopan unionin tuomioistuimelle. Kantaja pyysi kysymysten esittämistä siitä, miten oli tulkittava käsitteitä ”palvelupaikka”, ”palvelupaikan ylläpitäjä” ja ”oma palvelutuotanto”, jotka oli määritelty direktiivissä 2012/34. Kantaja pyysi lisäksi selventämään, voitaisiinko direktiivin 2012/34 13 artiklan 2 kohdassa säädetty palvelupaikan ylläpitäjän velvoite taata palvelupaikan käyttöoikeus määrätä henkilölle, joka ei tarjoa palvelupaikan palveluja. Kantaja väittää niin ikään, että

riidanalaisella päätöksellä rajoitetaan sen mahdollisuuksia käyttää omaisuuttaan, mistä aiheutuu sille tappioita.

- [6] Hallinto toteaa vastinekirjelmässään, että riidanalainen päätös sisältää seikkoja, joista voidaan päätellä, että Ventspilsin varikkorakennus on palvelupaikka. Nyt käsiteltävässä asiassa kiinteistön omistajan oikeuksien rajoittaminen perustuu direktiivin 2012/34/EU 13 artiklan 6 kohtaan, jonka sisältö on otettu rautatielain 12.² §:n 7 ja 8 kohtaan. Näin ollen ei ole epäilystä siitä, että oikeuksien rajoittaminen on perusteltua. Hallinnon mukaan ei ole epäilystä myöskään siitä, miten lainsäädäntöä on tulkittava. Näin ollen se pyytää epäämään [kantajan] pyynnön ennakkoratkaisukysymysten esittämisestä Euroopan unionin tuomioistuimelle.
- [7] AS ”Baltijas Ekspresis” esittää kirjallisissa huomautuksissaan, että kantajan kanne on perusteeton. Ventspilsin varikkorakennusta on pidettävä palvelupaikkana, jossa AS ”Baltijas Ekspresis” tarjoaa palvelupaikan ylläpitäjänä palvelupaikkaa vastaavia palveluja. Se väittää, että kantaja on kehittänyt keinotekoisesti palvelupaikan olemassaolon määrittämisen perusteet, joista ei säädetä direktiivissä 2012/34. Kyseisen direktiivin säännösten ja rautatielain säännösten tarkoituksena ja päämääränä on rajoittaa mahdollisuutta evätä palvelupaikkojen käyttöoikeus. Näin ollen ei ole tarpeen, että Administratīvā apgabaltiesa esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä. Palvelupaikan toiminta voidaan lopettaa, jos sitä ei käytetä vähintään kahden peräkkäisen vuoden aikana. AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiön mukaan ei ole mitään epäilystä direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 kohdan tulkinnasta eli ennen muuta on todettava, että kyseistä paikkaa ei ole käytetty vähintään kahden peräkkäisen vuoden aikana, ennen kuin päätetään sen sulkemisesta. Näin ollen sen mielestä ei ollut tarvetta esittää asianomaisia kysymyksiä Euroopan unionin tuomioistuimelle.

Käsiteltävään asiaan sovellettavat oikeussäännöt

Euroopan unionin oikeus

- [8] Direktiivin 2012/34 3, 11 ja 12 artikla sekä 13 artiklan 2 ja 6 kohta.
Asetuksen 2017/2177 3 artiklan 9 alakohta sekä 15 artiklan 5 ja 6 kohta.

Latvian lainsäädäntö

- [9] Rautatielain 1 §:n 26 ja 27 momentissa [– –] säädetään, että kyseisessä laissa tarkoitetaan
- 26) ’palvelupaikalla’ rakennelmaa (mukaan lukien maa-alueet, rakennukset ja laitteet), joka on kokonaan tai osittain erityisesti järjestetty yhden tai useamman tämän lain 12.¹ §:n 2, 3 ja 4 momentissa tarkoitetun palvelun tarjoamiseen;

- 27) 'palvelupaikan ylläpitäjällä' elinkeinonharjoittajaa tai sen yksikköä, joka vastaa yhden tai useamman palvelupaikan hallinnoinnista tai joka tarjoaa rautatieyrityksille yhtä tai useampaa tämän lain 12.¹ §:n 2, 3 ja 4 momentissa tarkoitettua palvelua.

Rautatielain 12.¹ §:n 2 momentissa säädetään, että palvelupaikkojen ylläpitäjien on taattava kaikille liikenteenharjoittajille palvelupaikkojensa syrjimätön käyttöoikeus (mukaan lukien raiteiden käyttöoikeus) ja tarvittaessa seuraavissa paikoissa tarjottavien palvelujen käyttöoikeus:

--

- 5) huoltotilat, lukuun ottamatta perusteellisen huoltopalvelun tiloja, jotka on tarkoitettu muuntotyypisen erityisiä tiloja edellyttävän liikkuvan kaluston huoltoon;
- 6) muut tekniset laitteet, mukaan lukien liikkuvan rautatiekaluston puhdistus- ja pesulaitteet.

Rautatielain 12.² §:n 7 momentissa säädetään, että jos jotakin kyseisen lain 12.¹ §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelupaikkaa ei ole käytetty vähintään kahteen peräkkäiseen vuoteen ja rautatieyritysten kiinnostus tämän palvelupaikan käyttöoikeutta kohtaan on ilmaistu tämän palvelupaikan ylläpitäjälle osoitettujen tarpeiden perusteella, sen omistajan on ilmoitettava palvelupaikan ylläpidon olevan vuokrattavana rautatieliikennepalvelupaikkana kokonaan tai osittain, ellei tämän palvelupaikan ylläpitäjä osoita, että meneillään olevan muuntamisprosessin johdosta mikään rautatieyritys ei voi käyttää palvelupaikkaa.

Rautatielain 12.² §:n 8 momentissa säädetään, että jos jotakin kyseisen lain 12.¹ §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelupaikkaa ei ole käytetty vähintään kahteen peräkkäiseen vuoteen, sen omistaja voi ilmoittaa, että palvelupaikka on vuokrattavana tai myytävänä kokonaan tai osittain. Jos paikan ylläpitäjä ei saa tarjouksia kolmen kuukauden määräajassa ilmoituksen julkaisemisesta, se saa luvan sulkea sen ilmoitettuaan siitä kansalliselle rautatiehallinnolle ja julkisen rautatieinfrastruktuurin hallinnoijalle vähintään kolme kuukautta etukäteen.

Perustelut, joiden vuoksi Euroopan unionin oikeuden tulkinnasta vallitsee epävarmuutta

- [10] Direktiivin 2012/34 sääntely sisältyy rautatielakiin (siinä muodossa kuin sitä on sovellettu 10.3.2016 lähtien). Rautatielain säännöksissä toistetaan kyseisen direktiivin sisältö. Näin ollen rautatielain säännösten soveltaminen edellyttää myös olennaisilta osin direktiivin 2012/34 säännösten tulkintaa.

Euroopan komissio antoi palvelupaikkojen ja rautatieliikenteeseen liittyvien palvelujen käyttöoikeudesta asetuksen 2017/2177, jota on sovellettu 1.6.2019 lähtien. Asetuksen 2017/2177 antaminen vahvistaa sen, että Euroopan unioni on tunnustanut, että palvelupaikkojen ja rautatieliikenteeseen liittyvien palvelujen

käyttöoikeus edellyttää, että koko Euroopan unionissa on olemassa yhdenmukainen sääntely. Vaikka [riidanalainen] päätös tehtiin ennen asetuksen 2017/2177 voimaantulopäivää, sen käytännön vaikutukset jatkuvat myös tällä hetkellä eli tilanteessa, jossa asetus 2017/2177 on jo voimassa. Koska riidan taustalla oleva päätös vaikuttaa ensisijaisesti tulevaan tilanteeseen, asetuksen 2017/2177 soveltaminen on perusteltavissa myös hallinnon tekemän päätöksen sisältöä tutkittaessa.

- [11] Administratīvā apgabaltiesa toteaa, että hallinto velvoitti riidanalaisen päätöksen määräysosassa kantajan 1) takaamaan Ventspilsin varikkorakennuksen käyttöoikeuden palvelupaikkana, 2) takaamaan Ventspilsin varikkorakennuksessa tarjottavien palvelujen käyttöoikeuden.

Kantaja on Ventspilsin varikkorakennuksen omistaja. On kiistatonta, että Ventspilsin varikkorakennusta ei vuokrasopimuksen sisällön perusteella vuokrattu palvelupaikaksi ja että sitä ei myöskään mainittu verkkoselostuksessa palvelupaikkana, kun vuokrasopimus tehtiin 20.6.2016, eikä silloinkaan, kun vuokrasuhteen päättymisen annettiin yksipuolisesti tiedoksi. Vuokrasuhteet ovat peräisin ajanjaksolta ennen Latvian tasavallan liittymistä Euroopan unioniin. Uudistetussa vuokrasopimuksessa, joka allekirjoitettiin 20.6.2016, määrättiin, että tilat vuokrattaisiin AS "Baltijas Ekspresis" -yhtiölle käytettäväksi toimistotiloina ja liiketoiminnan harjoittamista varten (sopimusehto 1.2). Vuokrasopimuksen päättymispäiväksi vahvistettiin 30.4.2028. Sopimusehdossa 7.3.7 puolestaan vahvistettiin, että kantajalla oli yksipuolinen oikeus irtisanoa vuokrasopimus, mikäli sillä olisi ennalta-arvaamaton tarve saada tilat käyttöön omia tarpeitaan varten.

Kantaja ilmoitti 5.9.2017 AS "Baltijas Ekspresis" -yhtiölle vuokrasopimuksen yksipuolisesta irtisanomisesta. AS "Baltijas Ekspresis" ilmoitti, että Ventspilsin varikkorakennus oli ollut palvelupaikka, vasta sen jälkeen se oli saanut ilmoituksen vuokrasopimuksen irtisanomisesta. Näin ollen ennen tätä ajankohtaa Ventspilsin varikkorakennusta ei ollut pidetty palvelupaikkana vuokrasuhteissa eikä AS "Baltijas Ekspresis" ollut aikaisemmin harjoittanut toimintaa, joka on tyypillistä palvelupaikassa saatavilla oleville palveluille.

Riidanalainen päätös tehtiin tilanteessa, jossa AS "Baltijas Ekspresis" oli tehnyt oikaisuvaatimuksen kantajan päätöksestä päättää vuokrasuhde. Kantaja on yritys, joka on vastuussa rautatieinfrastruktuurin hallinnosta. Näin ollen kantaja ei tarjoa palveluja vaan on velvollinen ylläpitämään rautatieinfrastruktuuria.

On kiistatonta, että kantaja ilmaisi tahtonsa käyttää Ventspilsin varikkorakennusta tulevaisuudessa liikkuvan rautatiekaluston (vaunut) varastointia varten. Tämä merkitsee sitä, että nyt käsiteltävässä asiassa AS "Baltijas Ekspresis" -yhtiön vuokrasuhteen päättymisen voi johtaa siihen, että tämän jälkeen kantaja ei voi käyttää Ventspilsin varikkorakennusta liiketoiminnassaan, mukaan lukien tavarankuljetuksessa käytettävien vetureiden ylläpito.

Kaikki nämä seikat osoittavat, että riita koskee Ventspilsin varikkorakennuksen rakennelmien tulevaa käyttöä. Säätelyelimen on arvioitava, onko perusteltua määrätä pakollisesta vuokrasuhteesta, jolla taataan AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiön intressit, vai antaa kantajalle lupa käyttää kyseistä paikkaa muihin kuin palvelujen tarjoamista koskeviin tarkoituksiin.

Administratīvā apgabaltiesa ilmoittaa lisäksi, että niin kauan kuin oikeudenkäynti jatkuu, riidanalaisella päätöksellä taataan AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiön vuokrasuhteen velvoittava jatkuvuus, eli kyseisen yrityksen ja kantajan välinen vuokrasuhde jatkuu pakollisesti.

- [12] Kantajan mielestä unionin tuomioistuimelta olisi kysyttävä muun muassa, onko Ventspilsin varikkorakennusta pidettävä palvelupaikkana, kun otetaan huomioon, että kyseisen kiinteistön tilat on vuokrattu muita tarkoituksia varten ja että niitä ei ole merkitty palvelupaikoiksi verkkoselostuksessa.

Direktiivin 2012/34 3 artiklan 11 kohdassa säädetään, että palvelupaikalla tarkoitetaan rakennelmaa, mukaan lukien maa-alueet, rakennukset ja laitteet, joka on kokonaan tai osittain erityisesti järjestetty yhden tai useamman liitteessä II olevissa 2–4 kohdassa tarkoitettun palvelun tarjoamiseen.

Administratīvā apgabaltiesan mielestä on tunnustettava, että Ventspilsin varikkorakennus on palvelupaikka, koska se täyttää tekniset vaatimukset, jotka ovat luonteeltaan kyseiselle paikalle, jotta se soveltuu palvelujen tarjoamiseen.

- [13] Administratīvā apgabaltiesan näkemystä, jonka mukaan asianomaista paikkaa on pidettävä palvelupaikkana, eivät muuta väitteet, joita kantaja on esittänyt ja joiden mukaan AS ”Baltijas Ekspresis” ei julkaissut tietoja siitä, että se tarjosi palveluja muille henkilöille eli että kyseiseen paikkaan liittyi yleinen käyttöoikeus palvelujen tarjoamista varten.

Palvelupaikaksi nimeäminen ja tämän nimeämisen julkaiseminen ovat tietenkin toimia, joilla taataan palvelujen käyttöoikeus ja kyseisen resurssin läpinäkyvä käyttö. Administratīvā apgabaltiesan mielestä se, että kyseisiä toimia ei ole toteutettu, ei ole kuitenkaan sellaisenaan peruste päätellä, että Ventspilsin varikkorakennus ei olisi palvelupaikka. Tällaisten toimien laiminlyöntiä ei voida myöskään arvioida siten, että kyseessä olisi virhe, joka pitäisi korjata laatimalla ja julkaisemalla tämä tieto.

Palvelupaikan olemassaolon tosiasialliseen toteamiseen ei vaikuta sekään, että hallinto tulkitsee virheellisesti käsitettä ”oma palvelutuotanto”. Administratīvā apgabaltiesa myöntää, että AS ”Baltijas Ekspresis” ei harjoita asetuksen 2017/2177 3 artiklan 8 alakohdassa tarkoitettua omaa palvelutuotantoa vaan käyttää rakennelmia liiketoimintansa tarpeisiin. Samalla tavoin kantaja ei myöskään tarjoa palveluja muille rautatieyrityksille (ainakaan siihen saakka, kun [riidanalainen] päätös tehtiin). Kaikki nämä seikat osoittavat, että kyseistä palvelupaikkaa on pidettävä käyttämättömänä palvelupaikkana. Käyttämättömien

palvelupaikkojen vuokraamisesta tai muuntamisesta säädetään direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 kohdassa ja asetuksen 2017/2177 15 artiklassa. Näin ollen nämä seikat eivät kyseenalaista sitä, että edellä mainittua lainsäädäntöä, jossa säädetään käyttämättömien palvelupaikkojen jatkuvasta käytöstä, sovelletaan yleisesti nyt käsiteltävään asiaan.

- [14] Riidanalainen päätös perustuu rautatielain 12.¹ §:n 2 momenttiin, jonka sisältö on olennaisilta osin sama kuin direktiivin 2012/34 13 artiklan 2 kohdan.

Direktiivin 2012/34 13 artiklan 2 kohdan nojalla palvelupaikan ylläpitäjien on tarjottava kaikille rautatieyrityksille ketään syrjimättömällä tavalla käyttöoikeus, myös radan käyttöoikeus, palvelupaikkoihin ja näissä palvelupaikoissa tarjottaviin palveluihin. Näin ollen kyseisen säädöksen mukaan *järjestelmän ylläpitäjän* on taattava rautatieyrityksille palvelupaikkojen ja näissä laitoksissa tarjottavien palvelujen käyttöoikeus.

Kantaja oli vuokrannut vuodesta 2002 lähtien Ventspilsin varikkorakennuksen AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiölle, joka ei ole suoraan eikä epäsuorasti kantajan määräysvallassa. Näin ollen kantajaa ja AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiötä yhdistää vain vuokrasuhde.

Asetuksen 2017/2177 johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan, että jos palvelupaikan omistavat ja sitä hallinnoivat ja ylläpitävät useat eri yksiköt, palvelupaikan ylläpitäjänä olisi pidettävä vain niitä yksikköjä, jotka tosiasiallisesti vastaavat palvelupaikan ja rautatieliikenteeseen liittyvien palvelujen käyttöoikeutta koskevien tietojen antamisesta ja tekevät päätökset käyttöoikeutta koskevista hakemuksista.

Administratiīvā apgabaltiesān mukaan riitaa koskevat tosiasialliset olosuhteet vahvistavat sen, että kantajaa ei voida pitää palvelupaikan ylläpitäjänä, koska se ei vastaa tietojen antamisesta eikä päätösten tekemisestä hakemuksista, jotka koskevat Ventspilsin varikkorakennuksessa tarjottavien palvelujen käyttöoikeutta.

- [15] Hallinnon mukaan direktiivin 2012/34 13 artiklan 2 kohdassa mainitut palvelupaikan ylläpitäjän velvoitteet (taata palvelupaikassa tarjottavien palvelujen käyttöoikeus) voidaan asettaa kiinteistön omistajalle, joka ei ole palvelupaikan ylläpitäjä. Hallinto nojautuu näkemyksessään rautatielain 12.² §:n 7 momenttiin, joka olennaisilta osin vastaa direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 kohtaa. Tällainen lainsäädännön tulkinta perustuu siihen näkemykseen, että vuokrasopimuksen päättäminen voi johtaa palvelupaikan muuntamiseen. Hallinto katsoo, että palvelupaikan muuntaminen on mahdollista vain silloin, jos sitä ei ole käytetty kahden vuoden ajan eikä siitä ole esitetty ostotarjouksia.
- [16] Administratiīvā apgabaltiesā toteaa, että direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 kohdan sanamuoto ei velvoita kiinteistön omistajaa myöntämään palvelupaikassa tarjottavien palvelujen käyttöoikeutta.

Administratiivā apgabaltiesan mielestā lainsādānnōn johdonmukaisesta tulkinnasta ei myōskāān seuraa, etā kiinteistōn omistajalla olisi nyt kāsitelvāvāsā tapauksessa velvollisuus myōntāā palvelujen kvyttōikeus.

Direktiivin 2012/34 pāāsiallisena tavoitteena on taata palvelujen syrjimātōn kvyttōikeus. Palvelujen kvyttōikeus ei edellytā infrastruktuuria koskevaa mārāysvaltaa omistajan tahdon vastaisesti. Infrastruktuurin antaminen rautatieliikennettā harjoittavan yrityksen (tāsā tapauksessa AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiōn) kvyttōn tarkoittaa sitā, etā AS ”Baltijas Ekspresis” -yhtiōllā ei ole vastaavia oikeuksia kuin muilla liikenteenharjoittajilla palvelujen saamiseen tāsā paikassa, vaan sitā, etā sillä on vuokraamisoikeus, jota muilla ei ole. On todettava, etā infrastruktuureja koskeva vuokrasuhde on tosiasiallisesti yksinoikeus. Nāin ollen tällaisten oikeuksien myōntāminen ei vastaa oikeutta saada palveluja.

- [17] Direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 kohdassa viitataan tapaukseen, jossa kiinteistōn omistaja vuokraa kvttāmātōmān palvelupaikan toiselle henkilōlle kuin paikan yllāpitājalle eli toiselle vuokralleottajalle. Tāmā tilanne ei ole sama kuin nyt kāsitelvāvāsā asiassa riidanalainen tilanne, jossa on kyseessā kiinteistōn omistajan ja palvelupaikan sellaisen vuokralleottajan vālisen vuokrasuhteen pāātyminen, joka ei suoraan eikā erikseen sidoksissa kiinteistōn omistajaan. Tāmān sāānnōksen sanamuodon tarkastelu johtaa kuitenkin myōs siihen pāātelmāān, etā vuokrasopimuksen pāātyminen yhteydessā rautatieliikennettā harjoittavan yrityksen kiinnostus vuokrauksen jatkamiseen on asetettava etusijalle kiinteistōn omistajan intresseihin nāhden.

Direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 kohdassa ei sāādetā siitā, etā henkilō, joka ilmaisee kiinnostuksen kvttāmātōmān palvelupaikan vuokraamiseen, saisi ehdottoman vuokraamisoikeuden. Kyseisessā sāānnōksessā todetaan, etā palvelupaikka voidaan vuokrata, *ellei tāmān palvelupaikan yllāpitājā osoita, etā meneillāān olevan muuntamisprosessin johdosta mikāān rautatieyritys ei voi kvyttāā palvelupaikkaa.*

Administratiivā apgabaltiesan mielestā sāānnōksen sanamuodosta on pāātelvāvā, etā palvelupaikan yllāpitājā voi evātā palvelupaikan kvyttōikeuden, vaikka rautatieliikennettā harjoittava yritys olisi ilmaissut kiinnostuksensa ottaa huolehtiakseen palvelupaikasta (vuokraamalla sen), jos ilmenee, etā rautatieliikennettā harjoittava yritys aikoo aloittaa muuntamisprosessin palvelupaikan osalta.

On todettava, etā myōs asetuksen 2017/2177 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa todetaan, etā kaikkien kyseisen palvelupaikan yllāpitāmisestā kiinnostuneiden talouden toimijoiden olisi voitava osallistua tarjouskilpailuun ja tehdā tarjous palvelupaikan yllāpitāmisestā. Tarjouskilpailua ei ole kuitenkaan tarvitse kvynnistāā, *jos paikan rautatieliikenteeseen kvttāamisen peruuttamisesta on aloitettu muodollinen menettely, ja palvelupaikkaa ollaan muuttamassa kvyttēvāvāksi muuhun tarkoitukseen.*

Siten myös direktiivin 2012/34 johdanto-osan 18 perustelukappaleen sisältö viittaa siihen, että myöskään rautatieyrityksellä, jolla on kiinnostus palvelupaikasta huolehtimiseen, ei ole kyseisen paikan ensisijaista käyttöoikeutta, jos palvelupaikan ylläpitäjä ryhtyy sen muuntamisprosessiin. Näin ollen näiden säännösten sanamuoto ei ole peruste hallinnon näkemykselle, jonka mukaan merkitystä on vain sillä, että AS ”Baltijas Ekspressis” oli ilmaissut kiinnostuksensa kyseisen paikan ylläpidon jatkamiseen.

Asetuksen 2017/2177 15 artiklan 5 kohdan toisessa virkkeessä, jossa täsmennetään direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 kohdan säännöstä, säädetään, että ylläpitäjä voi vastustaa palvelupaikan vuokraamista esittämällä asiakirjatodisteita siitä, että käynnissä on muuntamisprosessi, joka on aloitettu ennen kiinnostuksenilmaisua. Näin ollen asetuksen 2017/2177 15 artiklan 5 kohdan sanamuoto viittaa samoin siihen, että palvelupaikan ylläpitäjä voi päättää tämän nimenomaisen palvelupaikan sulkemisesta.

- [18] Hallinto selittää direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 kohdan sisältöä siten, että kyseistä säännöstä sovelletaan vain tilanteisiin, joissa muuntamisprosessi on aloitettu ennen direktiivin täytäntöönpanoa. Administratīvā apgabaltiesa pitää säännöksen tätä tulkintaa perusteettomana, koska se ei vastaa kyseisen säännöksen sanamuotoa eikä sen johdonmukaista tulkintaa.

Asetuksen 2017/2177 15 artiklan 5 kohdassa säädetään, että tilannetta arvioitaessa pitää ottaa huomioon, aloitettiinko muuntamisprosessi ennen kiinnostuksenilmaisua, mutta muita seikkoja ei pidetä merkityksellisinä.

Tämän säännöksen mukaan palvelupaikkaa voidaan tarvittaessa muuntaa eikä tätä muuntamista koske edellytys, jonka mukaan se olisi pitänyt aloittaa ennen direktiivin 2012/34/EU täytäntöönpanopäivää.

- [19] Administratīvā apgabaltiesa katsoo, että jos paikan ylläpitäjä voi aloittaa siinä muuntamisprosessin, ei ole olemassa vakuuttavaa perustelua sille, että paikan omistaja ei voisi myös päättää vuokrasopimuksen aloittaakseen palvelupaikan muuntamisprosessin myöhemmin. Näiden tilanteiden välillä ei ole mitään merkityksellistä eroa, koska molemmissa tapauksissa kyseessä on palvelupaikan omistajan oikeus määrätä vapaasti omaisuudestaan (toteuttaa muuntamisprosessi).

Palvelupaikan omistajalla voi olla erilaisia syitä, jotka liittyvät objektiivisesti tarpeeseen aloittaa palvelupaikan muuntamisprosessi. Jos esimerkiksi palvelupaikan toiminnan jatkamiseksi on tarpeen toteuttaa merkittävä investointi (peruskorjaus) tai jos palvelupaikan omistaja tarvitsee sitä toteuttaakseen muita rautatieliikenteeseen liittyviä tehtäviä.

Asetuksen 2017/2177 15 artiklan 5 kohdan mukaisesti henkilön, joka on toimivaltainen tekemään päätöksen palvelupaikan muuntamisesta, on ainoastaan osoitettava sääntelyelimelle, että muuntamisprosessi saatetaan päätökseen. Tässä säännöksessä ei kuitenkaan säädetä siitä, että jos on näyttöä, joka osoittaa omistajan aikomuksen todenperäisyyden, hallinto voisi kieltää ylläpitäjältä (tai

omistajalta) palvelupaikan muuntamisprosessin ja velvoittaa vuokraamaan tilat henkilölle, joka on ilmaissut kiinnostuksensa.

- [20] Administratīvā apgabaltiesa toteaa kaiken kaikkiaan, että yleisesti arvioiden oikeudellisen tilanteen voidaan katsoa kuuluvan direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 kohdan ja asetuksen 2017/2177 15 artiklan 5 ja 6 kohdan soveltamisalaan. Näistä säännöksistä ei voida kuitenkaan päätellä, että kiinteistön omistaja ei voisi antaa vuokralaiselle tiedoksi vuokrasopimuksen irtisanomista sillä perusteella, että se haluaa käyttää kiinteistöä omiin tarpeisiinsa.

Administratīvā apgabaltiesan mielestä direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 kohtaa ja asetuksen 2017/2077 15 artiklan 5 ja 6 kohtaa sovellettaessa kyseessä on pääasiallisesti hieman eri tilanne, eli kyseisissä säännöksissä ei määritetä nimenomaisesti vuokrasuhteen irtisanomisen hyväksyttävyyttä eikä perusteita sen arvioimiseksi.

Näin ollen tämä lainsäädäntö ei ole riittävän selkeä niiden oikeuksien osalta, joita on annettava eri henkilöille tapauksissa, joissa on tutkittava vuokrasuhteen irtisanomista.

Direktiivin 2012/34 johdanto-osan 27 perustelukappaleessa todetaan, että lainsäädännön ensisijaisena tavoitteena on palvelujen syrjimättömän käyttöoikeuden takaaminen. Infrastruktuurin vuokraaminen rautatieliikennettä harjoittavalle yritykselle (tässä tapauksessa AS ”Baltijas Ekspresis” -yritykselle) merkitsee sitä, että tässä tapauksessa liikenteenharjoittaja ei ole hankkinut oikeutta saada palveluja samanlaisin ehdoin kuin muut liikenteenharjoittajat vaan (yksin)oikeuden käyttää infrastruktuuria omia tarpeitaan varten. On niin ikään otettava huomioon, että infrastruktuuria koskevan määräysvallan pakollinen siirto toiselle henkilölle rajoittaa merkittävämmiin infrastruktuurin omistajan oikeuksia kuin tilanne, jossa on myönnettävä palvelupaikassa tarjottavien palvelujen käyttöoikeus. Näin ollen oikeussääntöjä, joissa säädetään palvelujen käyttöoikeudesta, ei voida soveltaa analogisesti pakolliseen vuokrasuhteeseen.

- [21] Edellä esitetyn perusteella on tarpeen kysyä Euroopan unionin tuomioistuimelta, sallitaanko direktiivin 2012/34 13 artiklan 2 ja 5 kohdassa ja asetuksen 2017/2177 15 artiklan 5 ja 6 kohdassa se, että hallinto määrää pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevassa tilanteessa, että kiinteistön omistajan, joka ei ole vastuussa palvelupaikan palvelujen tarjoamisesta, on myönnettävä niiden käyttöoikeus.

Tätä asiaa tutkittaessa myös riidan taustalla olevan vuokrasopimuksen irtisanomisen hyväksyttävyydellä on merkitystä. Näin ollen Euroopan unionin tuomioistuimelta on tiedusteltava, onko direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 kohtaa ja asetuksen 2017/2177 15 artiklan 5 ja 6 kohtaa tulkittava siten, että kyseisissä säännöksissä sallitaan kiinteistön omistajan lopettavan vuokrasuhteen ja aloittavan palvelupaikan muuntamisprosessin, kun omistaja tarvitsee tätä kiinteistöä omaa liiketoimintaansa varten.

Administratīvā apgabaltiesa katsoo näin ollen, [–] että on välttämätöntä esittää ennakkoratkaisukysymyksiä Euroopan unionin tuomioistuimelle. On siis määrättävä asian käsittelyn lykkäämisestä siihen saakka, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin on antanut ratkaisun näihin ennakkoratkaisukysymyksiin.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan mukaisesti Administratīvā apgabaltiesa

päätää

esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- 1) Voidaanko direktiivin 2012/34 13 artiklan 2 ja 6 kohtaa (asetuksen 2017/2177 15 artiklan 5 ja 6 kohtaa) soveltaa siten, että sääntelyelin voi määrätä infrastruktuurin omistajalle, joka ei ole palvelupaikan ylläpitäjä, velvoitteen taata palvelujen käyttöoikeus?
- 2) Onko direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 artiklaa (asetuksen 2017/2177 15 artiklan 5 ja 6 kohtaa) tulkittava siten, että siinä sallitaan rakennuksen omistajan lopettavan vuokrasuhteen ja aloittavan palvelupaikan muuntamisprosessin?
- 3) Onko direktiivin 2012/34 13 artiklan 6 artiklaa (asetuksen 2017/2177 15 artiklan 5 ja 6 kohtaa) tulkittava siten, että siinä veloitetaan sääntelyelin tutkimaan yksinomaan se, onko palvelupaikan ylläpitäjä (tässä tapauksessa palvelupaikan omistaja) tosiasiallisesti päättänyt sen muuntamisesta?

Asian käsittelyä lykätään siihen saakka, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin on tehnyt päätöksensä.

[–]